

ISSN: 2147-8465

e-ISSN: 2791-9773

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
KARATEKİN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAREFAD

EDİTÖRE MEKTUP

Türkiye’de Pediatrik Psikoloji: Mevcut Durum, Sorunlar ve Öneriler

Ozan KAYAR*

Sayın Editör,

Pediatrik psikoloji, çocukların sağlık, hastalık ve gelişim süreçlerinde ortaya çıkan psikososyal etkenleri anlamak, değerlendirmek ve bu süreçlere yönelik bilimsel temelli müdahaleler geliştirmek amacıyla ortaya çıkmış, klinik psikolojinin alt uzmanlık alanlarından biridir (Thompson vd., 2024, s. 908). Özellikle kanser, diyabet, astım, obezite, epilepsi ve kronik ağrı sendromları gibi süregelen sağlık sorunlarında psikososyal uyumun teşvik edilmesi bu alanın temel odağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede pediatrik psikologlar, çocukların hastane ortamına, tedaviye, okula ve sosyal hayata uyumunu destekleyerek genel iyilik hâlini artırmayı hedeflemektedir (Bornstein ve Shah, 2025, s. 3-5).

Uluslararası ölçekte pediatrik psikoloji, ilk olarak 1960’larda Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) Amerikan Psikoloji Birliği’ne bağlı Pediatrik Psikoloji Topluluğu’nun (*Society of Pediatric Psychology*) kurulmasıyla kurumsallaşmış ve çocuk sağlığı hizmetlerinin ayrılmaz bir bileşeni haline gelmiştir (Perricone, 2021, s. 135). Bugün birçok ülkede pediatrik psikologlar; çocuk onkolojisi, pediatrik ağrı klinikleri, endokrinoloji, transplantasyon merkezleri ve palyatif bakım gibi farklı alanlarda multidisipliner ekiplerin etkin üyeleri olarak çalışmaktadır. Bu profesyoneller, bilişsel davranışçı terapi, oyun terapisi, kabul ve kararlılık terapisi ve aile temelli müdahaleler gibi kanıta dayalı yöntemleri

*Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Çankırı/Türkiye, E-posta: pskozan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1269-3719>

TÜR	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi
Editöre Mektup	05.09.2025	07.10.2025
Atf: Kayar, O. (2025). Türkiye’de pediatrik psikoloji: Mevcut durum, sorunlar ve öneriler. <i>Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi</i> , 13(2), 291-296.		

Yayımlanan makalenin telif hakkı CC BY-NC 4.0 lisansı altında yazarına aittir. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.tr> adresini ziyaret ediniz.

uygulayarak çocukların baş etme becerilerini güçlendirmekte ve tedavi süreçlerine katkı sunmaktadır (Thompson vd., 2023, s. 618; Thompson vd., 2024, s. 910).

Uluslararası düzeyde kurumsallaşma, eğitim ve unvan düzenlemeleriyle de desteklenmiştir. ABD’de klinik psikoloji doktorasının ardından pediatrik psikolojiye özgü ek uzmanlık eğitimleri, çocuk hastanelerinde yürütülen post-doktora burs programları ve resmi sertifikasyon süreçleri bu alanın profesyonelleşmesini sağlamaktadır (Modi, 2023, s. 1). İngiltere’de pediatrik psikoloji, ulusal sağlık sistemi kapsamında klinik psikologların eğitim ve uygulama rotasyonlarında ayrı bir alan olarak kabul edilmektedir. Ayrıca Avrupa’da son yıllarda kurulan Avrupa Pediatrik Psikoloji Ağı (*European Paediatric Psychology Network*) da kıta genelinde standartların geliştirilmesi, meslekler arası iş birliğinin güçlendirilmesi ve eğitim süreçlerinin uyumlaştırılması açısından önemli bir platform sunmaktadır (de la Vega vd., 2025).

Türkiye’de ise pediatrik psikoloji henüz resmi bir uzmanlık alanı olarak tanınmamıştır. Klinik psikologlar çocuklarla fiilen çalışmakta olsa da “pediatrik psikolog” unvanı yasal mevzuatta yer almamaktadır. Sağlık Bakanlığı’nın kadrolarında psikolog pozisyonları bulunmakla birlikte, çocuk sağlığı hizmetleri içinde bu alana özel bir statü öngörülmemiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2014). Mevcut psikologlar hastanelerde genellikle hem erişkin hem çocuk hastalara aynı anda hizmet vermek üzere görevlendirilmekte, bu da özellikle kronik hastalığı olan çocukların psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasında yetersizliklere yol açmaktadır (Göktaş vd., 2024, s. 119-120).

Kurumsallaşmanın önündeki en önemli engellerden biri eğitim alanındadır. Türkiye’de klinik psikoloji lisansüstü programlarında pediatrik psikoloji bağımsız bir uzmanlık dalı olarak tanımlanmamaktadır. Müfredatlar, klinik çocuk psikolojisine ilişkin dersleri içerse de genellikle özel olarak pediatrik psikolojiye ayrılmış uygulamalı içerikten veya modüllerden yoksundur (Acar ve Taşkale, 2021, s. 1431-1432; Yaşın-Tekizoğlu vd., 2023, s. 35-37). Oysa alanın kurumsallaştığı ülkelerde bu alana yönelik teorik derslerin yanı sıra hastane rotasyonları, multidisipliner ekiplerle yürütülen klinik uygulamalar ve süpervizyon süreçleri eğitim programlarının standart bileşenleri haline gelmiştir (Thompson vd., 2024, s. 910). Türkiye’de klinik psikoloji lisansüstü öğrencilerinin pediatri servisleri ve ilgili kliniklerde uygulamalı rotasyonlara katılamaması, bu alanda yetişmiş nitelikli uzman sayısını ciddi ölçüde sınırlamaktadır.

Sağlık sistemi düzeyindeki yapısal sorunlar da ülkemizde alanın ilerlemesinin önünde ilave bir engel teşkil etmektedir. Çocuklara yönelik psikososyal desteğin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kapsamında ayrı bir hizmet kalemi olarak tanımlanmaması, pediatrik psikologların hastanelerde

düzenli ve sürdürülebilir biçimde istihdam edilmesini güçleştirmektedir. Multidisipliner çocuk sağlığı ekiplerinde psikologların yer alması büyük ölçüde bireysel çabalara bağlı olup kurumsal düzeyde sistematik bir düzenlemeye dayanmamaktadır (Akgül, 2024, s. 329-334). Ayrıca çocuk sağlığına ilişkin ulusal klinik kılavuzlarda -Sağlık Bakanlığı ve ilgili meslek dernekleri tarafından yayımlanan- psikososyal desteğin kapsamı yeterince net ve detaylı biçimde tanımlanmamıştır. Bütün bunlar, psikologların görev ve sorumluluklarının standartlaşmasını engellemekte, sunulan hizmetlerin bir merkezden diğerine değişkenlik göstermesine yol açmaktadır (Akgül, 2024, s. 329; Kayar ve Köroğlu, 2025).

Bilimsel üretimdeki yetersizlik de alanın gelişimini kısıtlayan temel etkenlerden biridir. Türkiye’de çocukluk çağı kronik hastalıklarını duygusal, davranışsal ve sosyal boyutta ele alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Ayrıca bu alanda psikolojik müdahalelerin etkililiğini ve etki mekanizmalarını inceleyen araştırmalar da yok denecek kadar azdır (Baz ve Doğan, 2024). Yurtdışı literatürde yüzlerce randomize kontrollü çalışma ve meta-analiz bulunurken, ülkemizde hem temel hem uygulamaya dönük araştırmaların sayıca eksikliği, pediatrik psikolojinin ilerlemesini yavaşlatmakta ve uluslararası bilgi birikimine katkı potansiyelini azaltmaktadır (Ayдын ve Alkar, 2022, s. 273).

Tüm bu güçlüklerle ve eksikliklerle rağmen, alanda umut verici bazı gelişmeler de göze çarpmaktadır. Özellikle pediatrik onkoloji ve palyatif bakımda psikososyal desteğin gerekliliği giderek daha fazla kabul görmekte, bazı merkezlerde klinik çocuk psikologları aktif biçimde görev almaktadır (Aldaş vd., 2024, s. 713). Ayrıca, Türkiye’de bazı üniversitelerde açılmış klinik çocuk ve ergen psikolojisi yüksek lisans programları, pediatrik psikolojiye dolaylı katkı sağlayabilecek önemli bir akademik zemin oluşturmaktadır. Bu programlar, çocuk ve ergenlerin gelişimsel ve klinik özelliklerine odaklanan teorik ve uygulamalı içerikleriyle, pediatrik psikolojinin gelişimi açısından önemli bir basamak teşkil edebilir (Işık Üniversitesi, 2025; İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2025; TED Üniversitesi, 2025). Benzer şekilde, Türk Psikologlar Derneği tarafından düzenlenen mesleki toplantılarda ve ulusal pediatri kongrelerinde pediatrik psikolojiye dair oturumlara yer verilmesi, bu konudaki farkındalığın artmaya başladığını göstermektedir (Çokuğraş vd., 2024). Bununla birlikte, bu çabaların kalıcı bir dönüşüm yaratabilmesi için daha kapsamlı yasal ve yapısal düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Türkiye’de pediatrik psikolojiyi ilerletmek için birkaç öncelikli eylem gereklidir. Sağlık Bakanlığı’nın pediatrik psikolojiyi ayrı bir uzmanlık alanı olarak tanıması ve hastane kadrolarında bu unvanla pozisyonlar oluşturulması, kurumsallaşma yolunda önemli bir adım teşkil etmektedir.

Psikoloji bölümleri, klinik psikoloji lisansüstü programlarına pediatrik psikoloji modülleri ekleyerek ve tıp fakülteleri ile ortak eğitim programları geliştirerek bu süreci destekleyebilir. Çocuk hastaneleri ve pediatri kliniklerinde psikologların entegrasyonu kurumsal düzeyde güvence altına alınmalı; böylece bakım süreçlerinin tüm merkezlerde eşit ve kesintisiz biçimde yürütülmesi sağlanmalıdır. Pediatrik psikolojik hizmetlerin sürdürülebilirliği için bu hizmetlerin SGK kapsamına alınmasına yönelik yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca ulusal literatürün gelişimini desteklemek adına TÜBİTAK, üniversiteler ve Sağlık Bakanlığı tarafından bu alandaki araştırma projelerine ve yayın teşviklerine öncelik verilmelidir.

Sonuç olarak, Türkiye’de pediatrik psikoloji en iyi şekilde “uygulamada var ancak resmen yok” konumunda; hâlâ gelişmekte olan bir alan olarak tanımlanabilir. Halihazırda çeşitli sağlık sorunları olan çocuklarla çalışan klinik psikologlar bulunsa da bu alan henüz ayrı bir uzmanlık dalı veya kurumsal rol olarak tanımlanmış değildir. Uluslararası deneyimler, pediatrik psikologların multidisipliner çocuk sağlığı hizmetlerinde merkezi bir konuma sahip olduğunu hem tedavi sonuçlarına hem de çocukların genel refahına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu açıkça göstermektedir (Thompson vd., 2024, s. 910-911). Türkiye için, bu alanın resmi olarak tanınması ve sağlık sistemine entegre edilmesi, yalnızca çocukların yaşam kalitesini arttırmakla kalmayacak, aynı zamanda sağlık hizmetlerinin daha nitelikli ve etkin biçimde sunulmasını da teşvik edecektir.

Kaynakça

- Acar, D. & Taşkale, N. (2021). Sağlık psikolojisi eğitimi: Türkiye değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(41), 1421-1456. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.845955>
- Akgül, İ. (2024). Ruh sağlığı ve sosyal politika. *Turkish Journal of Clinics and Laboratory*, 15(3), 321-336. <https://doi.org/10.18663/tjcl.1497328>
- Aldaş, Ş., Ersoy, Ö. & Şahin, Ş. (2024). Pediatrik palyatif bakımda yatan hastaların klinik ve demografik özellikleri: Tek merkez deneyimi. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 46(5), 711-719. <https://doi.org/10.20515/otd.1476631>
- Aydın, M. & Alkar, Ö. Y. (2022). Pediatrik kanser hastalarında bilişsel bozukluk, ağrı, sıkıntı ve sosyal işlevsellikte bozulma ve bu alanlara yönelik psikolojik müdahaleler: Sistemik gözden geçirme. *Journal of Clinical Psychology Research*, 6(2), 249-286. <https://doi.org/10.5455/kpd.26024438m000066>
- Baz, H. M. & Gümüş Doğan, D. (2024). Kronik hastalığın çocuk ve aile üzerine etkisi. D. Gümüş Doğan (Ed.), içinde *Kronik Hastalıklar ve Gelişim* (s. 78-84). Türkiye Klinikleri.
- Bornstein, M. H. & Shah, P. E. (2025). Child and adolescent health and well-being in pediatric psychology, developmental-behavioral pediatrics, and developmental science. M. H. Bornstein ve P. E. Shah (Eds.), içinde *APA Handbook of Pediatric Psychology, Developmental-Behavioral Pediatrics, and Developmental Science* (s. 3-30). American Psychological Association.
- Çokuğraş, H., Kasapçopur, Ö., Canpolat, N., Kıyıkım, E. & Candan, C. (Eds.). (2024). 59. *Türk Pediatri Kongresi Kongre Kitabı*. Türk Pediatri Kurumu.
- de la Vega, R., Chaves, E., Lund, T., Koocher, G. P. & Caes, L. (2025). Ethical issues in international research in pediatric psychology: Challenges and opportunities. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s10880-025-10087-z>
- Göktaş, S. Ş., Yiğit, L. S. & Geçer, E. (2024). Avrupa Birliği Ülkeleri'nde, Amerika'da ve Türkiye'de psikoloji eğitimi ve uygulamaları. *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi* 32(1), 105-131. <https://doi.org/10.29228/mjes.456>

- Işık Üniversitesi. (2025). *Klinik Psikoloji (Çocuk ve Ergen) Yüksek Lisans Programı*, <https://www.isikun.edu.tr/akademik/lisansustu/klinik-psikoloji-yuksek-lisans/klinik-psikoloji-yuksek-lisans>, E. T.: 30.09.2025.
- İstanbul Bilgi Üniversitesi. (2025). *Klinik Psikoloji (Çocuk ve Ergen) Yüksek Lisans Programı*, <https://www.bilgi.edu.tr/tr/akademik/lisansustu/psyma/>, E. T.: 30.09.2025.
- Kayar, O. & Köroğlu, A. E. (2025). Sağlık psikolojisine giriş. H. Coşkun ve Ö. Göçmen (Ed.), içinde Sağlık Psikolojisi (s. 1-22). Eğiten Kitap Yayınevi.
- Modi A. C. (2023). Editorial: Stepping in and stepping up: The next 5 years for the Journal of Pediatric Psychology. *Journal of Pediatric Psychology*, 48(1), 1-4. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsac074>
- Perricone G. (2021). Pediatric psychology. *Pediatric Reports*, 13(1), 135–141. <https://doi.org/10.3390/pediatric13010020>
- TED Üniversitesi. (2025). *Gelişim Odaklı Klinik Çocuk ve Ergen Psikolojisi Yüksek Lisans Programı*, <https://devclin.tedu.edu.tr/>, 30.09.2025.
- Thompson, A. L., Schaefer, M. R., McCarthy, S. R., Hildenbrand, A. K., Cousino, M. K., Marsac, M. L., Majeski, J., Wohlheiter, K. & Kentor, R. A. (2023). Competencies for psychology practice in pediatric palliative care. *Journal of Pediatric Psychology*, 48(7), 614-622. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsad007>
- Thompson, A. L., Kentor, R. A., Schaefer, M. R. & McCarthy, S. R. (2024). Psychologists as pivotal members of the pediatric palliative care team. *Journal of Pain and Symptom Management*, 67(6), 907-913. <https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2024.02.006>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2014). Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik. Resmî Gazete, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19696&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, E. T.: 16.08.2025.
- Yaşın-Tekizoğlu, F., Çoksan, S. & Göncü-Köse, A. (2023). Nitelik mi, nicelik mi? Türkiye’de psikoloji lisansüstü programlarına yönelik bir inceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 26(52), 30-48 <https://doi.org/10.31828/tpy1301996120231219m000059>